No. 7. Donderdag 11 Februari 1915. 15de Jaargang.

HET KOLONIAAL WEEKBLAD

ORGAAN DER VEREENIGING

Opgericht door Kolonel G. E. V. L. van Zuylen, 21 Maart 1900.

OOST EN WEST

„Het Koloniaal belang is een algemeen Nederlandsch belang".

KANTOREN:

HOOFDBESTUUR . . . . } HEULSTRAAT 17, DEN HAAG.
INLICHTINGENDIENST . . . . . } TELEFOON 4519.

MEDEDEELINGEN of INGEZONDEN STUKKEN moeten worden geadresseerd „aan de Redactie-Commissie", en gezonden aan de Presidente: HEERENGRACHT 7, DEN HAAG.

KOLONIAAL
ARBEIDS- EN INFORMATIE-BUREAU „OOST EN WEST":
TIJDELIJK HEULSTRAAT 17, DEN HAAG, TEL. 4519.

Voor *Administratie* en *Verandering van Woonplaats* wende men zich tot den Administrateur: HEULSTRAAT 17, Tel. 4519.
Voor *Advertentiën* tot de DRUKKERIJ TEN HAGEN, NOBELSTRAAT 20, Telefoon intercomm. 2793, beiden DEN HAAG.

Wie spoedig helpt, helpt dubbel.

Nood, dringende nood, als gevolg van ongewone weersgesteldheid en de door den oorlog verwekte tijdsomstandigheden, heerscht in onze kolonie Curaçao. Zoo vindt men vermeld in de door de dagbladen verspreide circulaire van het op initiatief van den Minister van Koloniën ingesteld comité. Hare Majesteiten de Koningin en de Koningin-Moeder gingen reeds voor met het beschikbaar stellen van belangrijke bedragen. In herinnering aan de ondersteuning van de vereeniging „Oost en West" in 1908, toen Curaçao voornamelijk door de politieke verwikkelingen in Venezuela in groote moeielijkheid verkeerde en in 1912, toen in 't bijzonder de eilanden Aruba en Bonaire door rampen van hooger hand werden geteisterd en toen door de samenwerking met het „Algemeen Nederlandsch Verbond" een som werd bijeengebracht, waardoor de oogenblikkelijke nood gelenigd kon worden en tevens nog een fondsje beschikbaar bleef, uit hetwelk thans reeds dadelijk eenige geringe hulp kon worden verleend, heeft het Comité een beroep gedaan op de medewerking van „Oost en West". Laat ons dat niet beschamen. Wij weten het, hoe geheel spontaan door Oost- en West-Indië aanzienlijke sommen zijn bijeengebracht om Nederland bij te staan in de moeielijkheden, die het door den uitgebroken oorlog te wachten stond. En het comité herinnert er aan in de woorden:

„*Terstond bewees de kolonie Curaçao, zoodra de mare doordrong, dat in Nederland gebrek zou kunnen worden geleden, met daden hare gehechtheid aan het Moederland. De bevolking dacht niet eerst aan zich zelve, vroeg zich niet af of wellicht ook voor haar een noodtoestand zou ontstaan: uit eigen beweging bracht zij een groote som bijeen om te dienen tot steun der noodlijdenden in Nederland*".

In dezen tijd van zich sterk ontwikkelend nationalisme en verscherpt gevoel van stamverwantschap, blijve men niet achter! Al worden er veel offers gevraagd en gebracht, laat ieder nog een penningske geven ter bestrijding van de ellende, waaronder de aan het Moederland zoo gehechte kolonie Curaçao thans gebukt gaat.

Ten kantore van de Vereeniging „Oost en West", Heulstraat 17 te 's-Gravenhage, en elders bij de secretarissen der afdeelingen, hieronder genoemd, zal elke bijdrage, groot of klein, met gelijke dankbaarheid in ontvangst genomen en daarvan in het Koloniaal Weekblad melding gemaakt worden.

Afd. Amsterdam: C. H. L. BAELDE Oosterpark 44.
„ Apeldoorn: T. GERDES OOSTERBEEK, Emmalaan 7.
„ Arnhem: J. Th. F. A. LIEFRINCK, Stationsplein 17.
„ Breda: J. C. VAN REYN, Bredasche weg 152, Princenhage.
„ 's-Gravenhage: J. A. SOETENS, Laan van Meerdervoort 187.
„ Groningen: G. A. KWAST, Noorderstationstraat 45.
„ Haarlem: H. F. WAGENAAR REISIGER, Bosch en Vaartstraat 10.
„ Leiden: Mr. E. RIJKE, Witte Singel 46.
Studenten-afd. te Leiden: Mej. N. WORTHINGTON, Nieuwe Mare 3.
Afd. Nijmegen: A. DE WILLIGEN, St. Annastr. 284.
„ Rotterdam: Z. G. Ph. MARCELLA, Mathenesserlaan 324.
„ Utrecht: Mej. J. J. LAGERS, Diaconessenhuis, Oude Gracht.

Uit de O. I. Mail.

Gul Ned.-Indië.

In 't geheel was op 1 Jan. j.l. bij het Comité te Batavia *f* 377.925.01 aan bijdragen ontvangen voor de Noodlijdenden in Holland. *f* 350.000 werd bereids aan Holland overgemaakt.

Voor de noodlijdende Belgen werd tot 24 Dec. te Soerabaja alleen ingeteekend voor een totaal bedrag van *f* 63000.

De algemeene vergadering van het Ned. Ind. Onderwijzersgenootschap heeft met algemeene stemmen besloten *f* 1000 van het batig saldo af te dragen voor de noodlijdende Belgische collega's.

Vergadering N. I. O. G.

Deze vergadering, op 28 Dec. te Bandoeng gehouden, sprak zich met algemeene stemmen uit voor de opleiding van onderwijzers èn in Indië èn in Holland.

Ambachtsschool te Fort de Kock.

De „Javabode" van 12 October maakte melding van bij den directeur van landbouw, nijverheid en handel bestaande plannen, om ook op de buitenbezittingen eene ambachtsschool voor inlanders op te richten, zooals onlangs geschied is te Keboemen (residentie Kedoe). Thans lezen wij, dat de regeering instemming met dit denkbeeld betuigd heeft en reeds gelden beschikbaar zijn gesteld voor de inrichting van tijdelijke onderwijslokalen in de kazerne te Fort de Kock. De school zal staan onder het toezicht van eene door den gouverneur van Sumatra's Westkust te benoemen commissie, daartoe zullen voorloopig ten hoogste 35 leerlingen worden toegelaten, terwijl het onderricht zal worden gegeven gedurende twee cursusjaren.

Het Reizen van Inlanders.

In de „Javasche Courant" van 24 Dec. j.l. is opgenomen de Ordonnantie, waarin bepaald wordt, dat de nog bestaande beperkende bepalingen betreffende het reizen van Inlanders en met dezen gelijkgestelden worden opgeheven.

Een nieuwe Arabisch-Inlandsche school.

Eenigen tijd geleden deelde „De Javabode" mede, dat er in bepaalde streken van Indië een zeker streven werd waargenomen, om bij de bevolking den Islam zuiverder ingang te doen vinden dan deze godsdienst tot nog toe door haar beleden wordt. Gretig werd door pesantrens omgezien naar bekwame godsdienstleeraren en er was een beweging gaande, om jongelieden in de gelegenheid te stellen, zich daarvoor in Turkije te bekwamen.

Thans heeft de Arabische Inlandsche school „Samail Hoeda" te Pekalongan een godsdienstleeraar uit Caïro laten komen, een Arabier, die aan de hoogeschool Daril Oeloem te Caïro gestudeerd moet hebben en nu op een traktement van *f* 250 als leeraar aan de school „Samail Hoeda" aangesteld is. Deze school is nu niet alleen voor Arabische, maar ook voor Javaansche kinderen opengesteld en het schoolgeldtarief is vrij hoog. Door jonge Arabieren en vooruitstrevende Javanen wordt voor deze school veel propaganda gemaakt; voor zoover we weten is deze instelling de eerste van dien aard in Indië.

Gouverneur van Atjeh.

Naar „De Javabode" vernam is beslist, dat luitenant-generaal H. N. A. Swart, civiel en militair gouverneur van Atjeh, nog minstens een jaar die functie zal blijven bekleeden.

Van Halmaheira.

Een correspondent in hetzelfde blad te Ambon schrijft: De berichten over Halmaheira luiden thans zeer bevredigend. Van aanvallen op bivaks of patrouilles hoort men niets meer. Wel zit daar nog eene (voor Indië ten minste) vrij aanzienlijke troepenmacht, doch veel hebben die troepen daar niet meer uit te voeren. De kapitein Lasonder is belast met het civiel gezag over de afdeeling Halmaheira en tevens over de onder-afdeeling Djailolo, een paar maanden geleden nog het brandpunt van verzet. Deze kapitein heeft tevens de beschikking over alle troepen te Halmaheira en te Ternate. De beide andere onderafdeelingen van Halmaheira worden bestuurd door den luitenant Eland (te Weda), die alleen de beschikking heeft over één brigade gewapende politie-dienaren en door den controleur Visman (te Tobelo), die ook over een brigade gewapende politie beschikt.

Enkele verzetslieden moeten nog opgespoord worden. Naar men zegt, moet de Alfoersche bergbevolking van Halmaheira een heel goedaardig slag van menschen zijn, die er nu ontzettende spijt van hebben, dat zij zich een paar maanden geleden door de Mohammedanen hebben laten overhalen tot deelname aan het verzet.

„De Hoofden koel."

In de „Banier" van 29 Nov. 1914 (No. 47) werd op het artikel van Ratu Langi in No. 48-49 van de „Indiër" critiek uitgeoefend en verklaard, dat de Ambonneezen en Menadoneezen niet tot de „opstandelingen zouden overloopen", dat het Ambonsche volk te zeer bezield is met een geest van trouw en aanhankelijkheid tegenover het Nederlandsche gezag en veronderstelde, dat deze uitspraak van den hr. R. L. een „levendig protest onder de Ambonneezen zal uitlokken."

„De Banier" van 1 Jan. j.l. schrijft:

„We hebben ons niet vergist.

In de „Persekoetoean", het orgaan van het Ambons Studie Fonds van 30 Nov. j.l. vinden we het volgende protest, waaruit duidelijk blijkt, dat onze veronderstelling waarheid is.

„Zoo de critiek van de „Banier" betreffende 't artikel van den heer Ratu-Langi, 't welk is getiteld „De hoofden koel".

Aangezien genoemde critiek in overeenstemming is met de inzichten van de Redactie van de „Persekoetoean", zoo achten wij 't overbodig nog breedvoerig die zaak te detailleeren, omdat wij 't niet tot onzen plicht beschouwen elke slechte hoedanigheid te bestrijden, die daarbij het Ambonsch volk wordt aangewreven.

Een dier slechte hoedanigheden, welke onjuist is, is deze: „De Javaansche en Amboineesche soldaten, vormende ruim ¾ gedeelte van de heele macht in Indië, zullen tot den laatsten man naar de insurgenten overloopen, er zijn onomstootelijke gronden om dit aan te nemen".

We kennen het Javaansche volk nog niet zoo grondig, evenmin 't volk van Menado, maar volgens onze meening heeft de heer R. deze volken te zwaar veroordeeld in zijn artikel als zoude n.l. geen enkele Javaan of Ambonees meer zijn, die zijne gelofte niet gestand houdt „tot den laatsten man".

Zeker er zijn menschen die „de hoofden niet koel houden", al zeggen zij zelf „de hoofden koel!", maar van deserties naar den vijand of ontaard volk, al moge 't ook zijn, dat zij tot dat volk behooren en niet trouw blijven aan de gelofte, zie dit is ons (Amb.) volk toch vreemd.

We hebben nog nooit gelezen in de geschiedenis, dat het volk van Ambon naar den vijand is overgeloopen. Wel vele malen, dat dit volk zijne gelofte gestand houdt.

In 't artikel getiteld „Kapitan Jonker" werd reeds verteld, dat in Bantam vele soldaten van de compagnie waren overgeloopen naar den vijand, tot zelfs blanken toe, doch van de Ambonsche soldaten onder Jonker kan zulks niet worden getuigd.

Nieuwe Bonden en Organen.

De „Nwe Midden Java" vernam, dat in verband met de wijze, waarop kapitein Scheffer is gedwongen als redacteur van het „Indisch Militair Tijdschrift" af te treden, vele officieren ontevreden zijn en er thans ernstig over denken een Officiersbond op te richten.

Onlangs verscheen het eerste nummer van het orgaan van den Bond van boschpersoneel in Ned.-Indië, onder redactie van Jhr. H. C. Goldman.

Het blad wordt zoowel in het Nederlandsch als in het Maleisch uitgegeven, ziet er goed uit en zal voorloopig één keer per maand worden uitgegeven.

Spoorwegen in Palembang.

Met den aanleg van spoorwegen in Palembang vordert het uitstekend. De baan is aangelegd tot aan het dorp Pajah Kaboeng, zoodat degenen, die zich van uit het binnenland kustwaarts willen begeven, gebruik maken van de Moeara Enimsche automobiel tot aan Pajah Kaboeng, waar zij dan per trein tot Kertapati kunnen gaan.

De koelies in het binnenland worden goed behandeld; er wordt streng toegezien, dat opzichters of mandoers niet ruw optreden.

Het nieuwe Bandjir-kanaal.

In het „Bat. Nieuwsbl." van 28 Dec. j.l. lezen wij: De aanleg van het nieuwe bandjir-kanaal geeft aanzienlijke vordering te aanschouwen. Naar de ilirzijde zullen er nog een tien kilometer te graven zijn, maar over groote afstanden is de diepte, die gehaald moest worden, reeds bereikt. Hier en daar is een stoompomp opgesteld om de gravers ontlast te houden van waterbezwaar. 't Is een belangwekkend gezicht die hooge, oneven gronddijken langs de boorden van het kanaal, en dan die groote diepte naar onder, waar al die hoogten uitgehaald zijn. En niet zoo maar zonder moeite! De onderscheidene lagen, die te doorwerken waren, onderscheidden zich soms niet van steen, en springmiddelen zijn er hier en daar aan moeten te pas komen. Meestentijds is de grond heel hard. Waar groote binnen-

wegen — hieronder gerekend de spoor op Buitenzorg — door het kanaal gesneden worden, worden er bruggen over geslagen.

Suriname.

Den 19en December j.l. werd den minister van koloniën namens een aantal balata-exploitanten van uit Paramaribo een telegram van den volgenden inhoud gezonden:

„De Balata-industriëelen en andere belanghebbenden verzoeken u, aan de nieuwe Balata-ordonnantie uwe goedkeuring te willen onthouden. Deze ordonnantie toch is uitsluitend in het voordeel van de „Vereenigde Balatamaatschappijen Suriname en Guyana", die het uitsluitend recht zullen verkrijgen op het beste balata-land over een zeer groote uitgestrektheid. Daardoor wordt een monopolie geschapen, hetwelk andere exploitanten uitsluit, tot schade voor de kolonie en hare bevolking."

In de „N. R. Crt." van 6 Februari (Avondblad B), vinden wij — ontleend aan De Telegraaf — den inhoud van een verzoekschrift omstreeks denzelfden tijd per post aan den Minister van Koloniën verzonden door de afzenders van het telegram. Onze ruimte laat niet toe het uitvoerige stuk over te nemen. Hier zij alleen aangeteekend, dat adressanten hun verzoek eindigen met het vertrouwen uit te spreken, dat de Minister „na het voorgaande overtuigd zal zijn van de gegrondheid hunner grieven en zal inzien, dat het weggeven van de beste ontginningsterreinen aan één consortium een monopolie veroorzaakt, welke tot gevolg moet hebben, dát zonder de welwillendheid of de genade van dat consortium de balataexploitatie in deze kolonie haast onmogelijk wordt.

Voor de kolonie en hare bevolking in het algemeen zou dit een ramp worden, omdat nieuwe ondernemingen daardoor zouden worden tegengehouden.

Adressanten smeeken daarom den Minister eerbiedig doch dringend dat onheil voor de kolonie af te wenden door òf de nieuwe balata-verordening als in strijd met het algemeen belang der kolonie aan de Kroon ter vernietiging voor te dragen en door een meer rechtvaardige wettelijke regeling te vervangen, òf in die verordening zoodanige wijzigingen te doen aanbrengen, waardoor een zoo groote bevoorrechting aan een consortium worde verijdeld."

Daar de Eerste Kamer in haar Voorloopig Verslag betreffende de Surinaamsche begrooting voor 1915 van den Minister verzoekt „een volledige uiteenzetting van de lijdenshistorie, welke de balata-verordening heeft doorloopen" en tevens mededeeling van 's Ministers plannen voor de toekomst, mogen wij hopen in de Memorie van Antwoord te zullen vinden wat de Minister voornemens is naar aanleiding van het bovenbedoelde adres te doen.

* * *

Zooals wij in ons nummer van 28 Januari mededeelden, had de Eerste Kamer in haar Voorloopig Verslag betreffende de Staatsbegrooting voor 1915, hoofdstuk Buitenlandsche Zaken, verzocht kennis te mogen nemen van het weerschrift van de Koloniale Staten tegen de indertijd geuite onwelwillende oordeelvellingen over ons beleid in de kolonie door den Britschen Consul te Paramaribo.

In de Memorie van Antwoord deelt de Minister van Buitenlandsche Zaken hieromtrent het volgende mede:

„De Koloniale Staten van Suriname hebben destijds geen weerschrift doen verschijnen ter weerlegging der oordeelvellingen van den Britschen Consul te Paramaribo. Ten einde echter den indruk te neutraliseeren, welken de rapporten van den Consul mochten gemaakt hebben, heeft de Kamer van Koophandel te gemelder plaatse haar jaarverslag over 1913 in het Engelsch uitgegeven. Hoewel het de rapporten van den Britschen Consul niet rechtstreeks weerlegt, wordt voor zooveel noodig toch een exemplaar ter griffie aan de Kamer gedeponeerd".

* * *

De reisbeschrijving van Dr. C. J. Wynaendts Francken, onlangs in „De Aarde en haar Volken" gepubliceerd, is nu bij H. D. Tjeenk Willink en Zoon te Haarlem in boekvorm uitgegeven onder den titel „Door West-Indië"; een mooi boekdeel met 26 kaarten en afbeeldingen. Na hetgeen wij in ons nummer van 26 November 1914 over dit zeer boeiende reisverhaal zeiden, willen wij ons slechts bepalen tot een enkele aanteekening, die wij bij de herlezing maakten:

Schrijver leidt het hoofdstuk in met de volgende opmerking: „De oorsprong van den naam „Suriname" is onzeker. Sommigen leiden dien af van een ouden Indianenstam, die Surinas zouden geheeten hebben; anderen weer van een zekeren Lord Surry, naar wien Willoughby het land zou genoemd hebben".

De laatste afleiding mist allen grond. Minstens een halve eeuw vóór Willoughby zijne volksplanting stichtte, vinden wij bij oude reizigers den naam „Suriname", zoo bijv. in de reisbeschrijving van Keymis, die in 1596 eene reis naar Guiana maakte. In de lijst van de 40 door hem ontdekte rivieren vinden wij ook de „Shurinama". Men mag gerust aannemen, dat de naam van Indiaanschen oorsprong is en dat Keymis dien heeft opgeteekend uit den mond van de Indiaansche gidsen, die hem vergezelden.

Om ook een landgenoot te noemen: David Pietersz. de Vries, die in 1634 Guyana bezocht, d. i. dus 16 jaren vóór Willoughby's volksplanting gevestigd werd, noemt de rivier Suriname beurtelings Sernama, Sername, Sarname, Sernamen en Sorname.

Op het onjuiste van de afleiding van den naam Paramaribo van Parham wezen wij reeds in ons nummer van 26 November 1914. Ook deze naam is van Indiaanschen oorsprong.

Van blz. 191 schrijven wij deze zinsnede over: „Welke misstanden er nu ook in Suriname zijn mogen, die voor verbetering vatbaar waren, van den Gouverneur der kolonie, ook al is hij bezield met de beste voornemens ter verheffing van den bloei der kolonie, kan onmogelijk veel verwacht worden. Gegeven den korten duur van zijn bestuur, heeft hij nauwelijks den tijd zich in te werken in de bijzonderheden van zijn werkkring in een land, dat hem gewoonlijk te voren ten eenenmale onbekend was."......

Zoo dacht, als wij het ons wel herinneren, ook mevrouw Wijnaendts-Francken er over. Wij koesteren de hoop, dat men dit langzamerhand algemeen zal inzien.

Een bespreking van de vraag „of niet vroeg of laat de wenschelijkheid zich zou kunnen voordoen Suriname aan een andere natie over te doen, hetzij dan door verkoop, hetzij door omruiling" eindigt de schrijver — na uitingen van Dr. ten Kate, Mr. Elout van Soeterwoude, J. A. de Gelder en Prof. Joest te hebben aangehaald — met deze woorden: „En al mogen nu ook mannen als Muller zich verklaren tegen elken verkoop onzerzijds van Nederlandsch grondgebied, zoo ware toch in ieder geval een vrijwillige afstand zeker verre te verkiezen boven een mogelijk onvrijwillig verlies, dat behalve nog de kwetsing van ons eergevoel, ons tevens in allerlei moeilijkheden zou kunnen brengen van verdediging, diplomatieke verwikkelingen, enz."

Fi donc, Dr. Wijnaendts Francken! Een kolonie is geen koopwaar of ruilartikel. En aan wie te verkoopen? De Vereenigde Staten willen Suriname niet cadeau hebben. Duitschland? De Vereenigde Staten zouden nu minder dan ooit dulden, dat een andere Europeesche mogendheid eene kolonie op Amerikaanschen bodem verkreeg. Engeland was er een eeuw geleden niet happig op Suriname te behouden en zou het waarschijnlijk nu ook niet willen hebben, gesteld al dat de Vereenigde Staten een overdracht zouden dulden. Neen, Dr. W. F., gemakkelijk komen wij niet af van een kolonie, die onder ons bestuur aan het kwijnen is geraakt. Wij zitten er aan vast en moeten al onze krachten inspannen om de kolonie weer te maken tot een bron van rijkdom voor het moederland. Niet alleen Regeering en Volksvertegenwoordiging moeten het noodige doen, maar de Nederlandsche kapitalisten moeten voorgaan. Er is in Suriname op velerlei gebied veel geld te verdienen, maar om geld te verdienen moet men den durf hebben om geld te wagen.

Op Nederlandsche kapitalisten! Denkt aan de vele heerenhuizen aan Heeren- en Keizersgracht, van Surinaamsch geld gebouwd.

WAT DE INLANDER ZEGT.

Over den Oorlog. Een „Orang Islam", die het Hollandsche gezag in Indië hoog in eere houdt, beschrijft in de „Pantjaran Warta", hoe een militaire medewerker van de „Javabode" het denkbeeld in overweging gegeven heeft om alle Mohamedaansche landen, gelegen bezuiden de lijn, die op de kaart van Caïro naar Britsch Indië getrokken kan worden, onder Engelsch gezag te brengen, alzoo o.m. Medina, Mekka, de Hedjas tot aan Aden; geheel Arabië dus met zijne Mohamedaansche bevolking. De vlag van den Profeet zoude zoodoende in die van Engeland opgerold moeten worden, dan wel opgeborgen als antiquiteit in het Britsch Museum te Londen. Als deze medewerker geen Engelschman, doch een Hollander is, dan hoop ik — alzoo de Islammer — dat de andere Hollanders niet van hetzelfde gevoelen zijn, meer bewust, dat millioenen Mohamedaansche Inlanders in Nederlandsch Indië er niet op gesteld zijn onder het juk van de Christen Engelschen gebracht te worden. De vervulling van den wensch van bedoelden medewerker ligt volgens schrijver trouwens ook niet in de bedoeling der Engelsche regeering. In zijn rede in Guildhall uitgesproken, heeft immers de Koning van Engeland duidelijk te kennen gegeven, dat het hem ter zeerste gespeten heeft, dat zijn Rijk met Turkije in oorlog is gekomen.

Zou Japan voor zijn in dezen oorlog aan Engeland verstrekte hulp met een St. Nicolaascadeautje afgescheept worden? De redacteur van de „Bintang Soerabaja" had een onderhoud met een Japanner, dien hij de volgende vragen stelde: 1e. Zou 't niet kunnen gebeuren, dat Japan met Engeland in oorlog kwam? 2e. Zou er mettertijd niet een oorlog kunnen komen, waarin Engeland Japan moet helpen? Op de eerste vraag werd door den Japanner, volgens het verhaal van genoemden redacteur, het volgende antwoord gegeven:

„Naar mijn idee niet, omdat het verbond te sterk is en op te goede gronden van gemeenschappelijke belangen berust, en beide landen krachtig maakt tegenover andere Staten, die om de een of andere reden hun invloed in het verre Oosten zouden willen laten gelden. Daarom zou, in antwoord op de tweede vraag, het niet onmogelijk zijn, dat zoowel Engeland als Japan met Rusland in conflict kwam. Om zijne belangen en de verhoudingen op het vaste land van Europa, zal Engeland het niet gedoogen, dat Rusland daar den baas speelt." Uit hetgeen deze Japanner verder mededeelde, blijkt, — zoo zet de „Bintang Soerabaja" het verhaal voort — dat de verhouding van Japan tot Rusland nog niet van dien aard is, dat van een hechten band en een duurzame samenwerking voor de toekomst sprake kan zijn. Engeland's belang

brengt zijns inziens mede, dat bij een conflict tusschen Rusland en Japan het de partij van Japan zal kiezen.

Dat Engeland later dus in conflict zou kunnen komen met Rusland, behoeft wel geen verwondering te baren, al behooren de beide Rijken ook tot de Entente — alzoo de meening van den redacteur van de „Bintang Soerabaja". Rusland is van ouds, ook door zijn Balkanpolitiek, een gevaar voor den vrede in Europa geweest. Ten aanzien van de verhoudingen in den Balkan, kan uit de telegrammen van Londen in St. Petersburg blijken, dat de beide landen (Engeland en Rusland) elkaar niet bijster vertrouwen, iets voor elkaar geheim te houden hebben. Duidelijk is 't toch, dat Rusland zijn invloed in den Balkan niet verliezen wil en daar dus zonder Engelsche inmenging te werk wil gaan. En wat zouden wel de gevolgen zijn, als Rusland op Turkije de eerste overwinning behaalde, meester werd van de Bosporus, van Constantinopel en de Dardanellen? Wel dan was Rusland ook baas over de Middellandsche Zee, evenals dat het nu reeds de heerschappij heeft of kan hebben over de Oost-, Noord- en Atlantische zeeën. Zal Engeland dat gedoogen? Dat het dit zal tegengaan is eerder te begrijpen. Niet uit liefde voor Turkije, maar uit welbegrepen eigenbelang, zal het aan de zijde van Turkije tegen Rusland te velde trekken, opdat aan dit land niet de opperheerschappij zoowel te land als ter zee zal worden toegekend. Dit is dan ook de reden, dat Engeland zijn vloot gereed houdt voor de Dardanellen tegen de Russen. Rusland begrijpt dit ook heel goed. Engeland had gehoopt, dat de Balkanstaten reeds in den aanvang van den oorlog de zijde van de Triple Entente gekozen zouden hebben, maar toch was er de vrees bij, dat men dan in de kaart van Rusland zoude spelen, dat voor 't vervolg vrij spel in den Balkan zoude hebben niet alleen, maar deze staten tot een provincie van Rusland zoude maken. Thans houdt Engeland Rusland nog te vriend, als noodig voor de Entente, maar als straks de oorlog geëindigd is, zal de politiek, die nu tegen Oostenrijk gekeerd is, zich tegen Rusland stellen. Japan is nu met Australië in onderhandeling om de Duitschers van nog andere plaatsen in het Oosten weg te dringen. Maar waarom zal Japan ook Rusland uit Azië trachten te houden. „Azië voor de Aziaten" is de leus. De Europeanen noemen dit „het gele gevaar", zoo besluit het blad.

Intusschen is het zoo droevig, zegt de „Sinar Djawa" dat de hartstochten zoodanig zijn opgezweept, dat, laat staan van menschenliefde, maar zelfs van gezond verstand geen sprake meer is. Met een doodelijken haat wordt van beide zijden gemoord, Christenen vechten tegen Christenen, Mohamedanen tegen Mohamedanen. De Heilige Oorlog wordt er bij te pas gebracht. Mohamedanen zouden bidden voor de zegepraal der Russen en den ondergang van Turkije. Kan dit waar zijn? Genoemd blad en ook andere Inlandsche bladen, maar voornamelijk de „Oetoesan Hindia" (het orgaan van de „S. I." te Soerabaja) met zijn sterk pro-Turksche en Duitsche gevoelens, kunnen zich niet voorstellen, dat er nog Mohamedanen zijn, die aan de zijde van de geallieerden tegen Turkije zouden willen vechten. Zij nemen de berichten niet aan, alsof zelfs door Mohamedanen voor de Russen en tegen de Turken gebeden wordt. In eerstgenoemd blad komt een lang gedicht voor van iemand die zich Politicus teekent, en die daarin uiting geeft aan zijn hartzeer. Van een paar coupletten wordt de volgende vertaling gegeven:

Mijn hart schrok geweldig,
Mijn lichaam werd koud,
de spieren stram,
Alsof ik een tijger met groote klauwen ontmoette.
Toen ik het bericht uit Bakoe vernam
Dat daarginds duizenden menschen,
Menschen van het Mohamedaansche geloof,
Naar de mesdjid gingen bidden,
Bidden van 's avonds tot 's morgens,
Om Allah ta' Allah te smeeken,
Opdat de Turksche bevolking
Zich in moeilijkheden en tegenspoeden zoude verkeeren,
Door het Russische leger vernietigd zoude worden.

WAT DE CHINEES VERTELT.

Ingenomenheid. De „Perniagan" is zeer ingenomen met het plan der regeering om een kweekschool tot opleiding van Chineesche onderwijzers op te richten, vooral omdat daardoor de Chineezen meer en beter in de gelegenheid zullen komen de Hollandsche taal aan te leeren, wat als hoofddoel wordt beschouwd om tot verdere ontwikkeling en beschaving te komen. Gelukkig is deze maatregel ook te achten voor de leerlingen der hoogste klasse van de Hollandsch-Chineesche scholen en de Chineesche leerlingen van de hoogste klasse der lagere scholen, die, al gaan zij ook niet naar de hoogere burgerscholen, nu toch op andere wijze zich kunnen bekwamen.

Vooruitgang van den Javaan. Hetzelfde blad bespreekt de ontwikkeling en beschaving van den Javaan: Innerlijk is de Javaan gebleven wie hij was. In uiterlijkheden heeft hij wat meer geleerd, en daar laat hij zich nu op voorstaan, wil hij den Europeaan nabootsen en dan nog op een manier, waardoor zijn volksaard niet verloochend wordt. Verleden jaar was er een gepensionneerd Inlandsch ambtenaar, die ter bedevaart ging. Dit jaar werd hij terug verwacht, maar de oorlogsberichten brachten ongerustheid teweeg in den kring zijner naaste familieleden. De vraag werd gesteld, of hij wel ooit terug zou keeren. Maar eindelijk kwam het bericht, dat hij omstreeks een bepaalden datum verwacht kon worden. Nu zou de familie hem dan ook op waardige wijze ontvangen: met muziek, gamelan, wajang, topeng en...... met de noodige dansmeisjes. Stel u eens voor. Iemand, die van de bedevaart terugkomt, al dadelijk in aanraking te brengen met de dansmeisjes! Wat een combinatie en wat een humbug van beschaving en ontwikkeling! Is dit de moderne opvatting en ontwikkeling? vraagt schrijver? In de Vorstenlanden worden oude gebruiken en gewoonten nog steeds gehandhaafd, tegen den drang naar evolutie en beschaving. De Vorsten van Soerakarta en Djokdjakarta houden er de hand aan, want, in verband met den aan hen verschuldigden eerbied en „kahormattan" mag er niet aan getornd worden, zoowel in als buiten hunne kratons. Verschillende verbodsbepalingen, regelingen van oerouden datum, worden gehandhaafd. De prinsen en de ambtenaren, groot en klein, hoog en laag, hebben strenge orders om die in acht te nemen en te zorgen, dat zij nageleefd worden. Onder de vele verouderde gewoonten en verbodsbepalingen is o.a. het dragen van een bepaalde kainsoort, de Parangroesak. Behalve aan de Vorsten en hunne vrouwen is het dragen van dit kleedingstuk alleen toegestaan aan den kroonprins en de andere prinsen en prinsessen van den bloede, tot aan den eersten graad aan den regeerenden Vorst geparenteerd. De prinsen en prinsessen, die van de bijwijven afstammen, mogen slechts een mindere kainsoort dragen, de Parang klitik, Parangtjlentoeng. Ook aan de hoven van het Mangkoenegarasche (Solo) en Pakoe Alamsche (Djokdja) huis is dit gebruik voorgeschreven. In Djokdjakarta mag daarbij de kainkaoeng alleen gedragen worden door de ambtenaren, die aan den Sultan geparenteerd zijn. In Soerakarta bestaat dit voorschrift niet; in de Pakoealaman vroeger ook niet, maar in 1908 heeft het tegenwoordige hoofd van dit staatje, Pangeran Praboe Soerjodilogo, het dragen van de kainkaoeng slechts toegestaan aan de raden raden Mas, die tot den vorst tot in den tweeden graad van bloedverwantschap staan. De Inlanders en andere personen, die, in de Vorstenlanden, zich niet tot de onderdanen (abdidalem) van genoemde vorsten rekenen, behoeven er zich wel niets van aan te trekken, zoolang zij zich buiten den kraton bewegen, maar zoodra gaan zij niet den kraton binnen, of zij houden zich aan gemelde voorschriften, daar zij anders niet toegelaten zouden worden. Laatst was er een regent uit de Gouvernementslanden, die in Djokdja een bezoek in den Kraton wilde brengen, zoo mogelijk zijn opwachting maken bij den Vorst. Het verzoek om toegelaten te worden werd toegestaan onder voorwaarde, dat hij geen kain parangroesak zou dragen. Nu zijn er voorbeelden geweest van gouvernementsregenten, die in dergelijke gevallen zich naar de voorwaarden, door den Vorst gesteld, geschikt hebben en in vooruit schuivende bewegingen (lakoedodog) met ontbloot bovenlichaam voor den Vorst verschenen, maar deze regent wilde zich als gouvernementsambtenaar er zich niet aan onderwerpen en hij bleef weg. Zoo mogen de Inlanders in een rijtuig gezeten niet de aloon aloon passeeren. Zij moeten uitstappen of een anderen weg nemen. Dit is de vooruitgang in de Vorstenlanden en de Inlanders ook buiten deze Rijken zien er hoog tegen op! Alzoo bovengenoemd blad.

Dobbelen. De „Perniagan" maakt melding van de vele gelegenheden in Bandong aan de Chineezen gegeven om te dobbelen, en waaraan ook door Inlanders wordt deelgenomen. Bandong doet daarin niet onder voor Batavia en andere groote kustplaatsen met groote Chineesche nederzettingen. In zoogenaamde Chineesche societeiten wordt gekiend, gebiljard, gekaart, enz. Tombola's worden gehouden. De winners kunnen de prijzen desverkiezende (wat de bedoeling is) in geld uitbetaald krijgen na aftrek van een zeker percentage aan de feitelijke bankhouders. De politie, die hiervan goed op de hoogte is, doet er niets tegen. Zij treedt wel eens flink op tegen de fietsrijders, die des avonds na gezetten tijd zonder licht rijden. Maar Europeanen en Inlandsche ambtenaren, die hetzelfde doen, worden ongemoeid gelaten.

Gewaardeerde Reorganisatie. De „Tjioen Tjhioe" en andere Chineesche bladen zijn ingenomen met het plan der Regeering om het Chineesch bestuur op de hoofdplaatsen te reorganiseeren, in dier voege, dat Chineesche bezoldigde ambtenaren en wijkmeesters worden aangesteld, die samen met een Controleur van het Binnenlandsch Bestuur en een ambtenaar voor de Chineesche zaken, de belangen der Chineezen in hun ressort zullen behartigen. Genoemde bladen hebben reeds te dikwijls over de onwaarde van de bestaande regeling en bestuursinstelling geschreven, dan dat zij daarover nog verder zouden willen uitweiden. Aan de Siang Boe (handelsvereeniging) te Semarang werd ook om advies gevraagd. Deze was natuurlijk voor het behoud der oude formatie, die aan handelaren de gelegenheid geeft om met hormat bedeeld te worden, voornamelijk de autoriteiten naar de oogen te kijken, doch verder geen voeling met het volk hebben en niet naar behooren kunnen of willen adviseeren.

Van Vreemde Koloniën.

Suez-kanaal.

De inzet van den toestand, zoals wij dien een week geleden aangaven, is nader bevestigd. De Britsche regee-

ring stelt er een eer in de vaart te laten doorgaan, maar intusschen zijn er al kogels over het Kanaal gevlogen en hebben er gevechten plaats gehad van meer beteekenis dan wij den vorigen keer hadden te melden. Wagen de mailbooten der vrienden of neutralen de doorvaart, dan heeft de Br. overheid daar blijkbaar — tot nu toe — niet veel tegen. Voor de reizigers is het een hoogst avontuurlijke tocht, maar daar hij dit wordt door het oorlogsgevaar waaraan zij worden blootgesteld, zal het heelemaal van de persoonlijke opvattingen afhangen in hoever zij op het avontuur gesteld zijn.

Bij Ismaïlia, halfweg het kanaal, heeft een gevecht plaats gevonden. Den 3en Februari hebben de T. een aanval gedaan op Toessoem. Hun artillerievuur werd van E. zijde uit de landstelling en door een oorlogsschip beantwoord. Een poging om het kanaal over te trekken mislukte. Bij Kantara werd een aanval, waarvan — volgens Reuter — 12000 T. zouden hebben deelgenomen, eveneens afgeslagen. In handen der E. vielen 600 T. krijgsgevangenen en een buit van 3 machinegeweren en 20 kameelen, beladen met voedingsmiddelen en munitiën. De T. zouden 400 dooden op het slagveld hebben laten liggen. bovendien werden de verliezen op nog wel 2000 aan gesneuvelden en gewonden geschat.

De D. lezing spreekt van het terugwerpen der E. voorposten tot achter het kanaal door de T.

Een D. bericht kwam verder tegelijkertijd den toestand der E. in Egypte als minder benijdenswaardig omschrijven. Onder de Bedoeïnen stammen is stijgende opwinding. 20000 zouden naar de Eg. grens op marsch zijn. De E. kunnen niet al hun troepen voor de bescherming van het Suez-kanaal bestemmen, daar een groot deel voor het bedwingen van mogelijke onlusten in het binnenland van Eg. en tegen aanvallen uit Cyrenaika en Soedan noodig is.

Zoo gelooft ieder wat hij hoopt.

De Joden in Palestina.

Nergens rust. Na veel wikken en wegen is de plek nog niet gevonden, die men den uitgedreven, opgejaagden Joden tot veilig verblijf kan aanwijzen. Maar toch was er wel een plaats gevonden, waar de Zionisten meenden dat althans een deel der uit Rusland gewekenen een beter vaderland konden vinden. Velen waren met steun van rijke geloofsgenooten naar Palestina getogen en genoten daar een, naar zij meenden, verzekerde veiligheid. Deze oorlog, deze wereldkrijg, schijnt hun ook daar echter geen rust te gunnen. Wladimir Jabotinski, een bekend journalist uit Moskou, die te Alexandrië den toestand heeft waargenomen, spreekt groote vrees uit voor de veiligheid van de 15000 kolonisten in Galilea, Judea en Samaria, indien het T. leger in Syrië een nederlaag mocht lijden. Van Konstantinopel uit zou op de gezindheid van dat leger worden ingewerkt op een wijze, die het ergste doet vreezen. Zoo zou de bevelhebber van het 4e T. legerkorps een proclamatie hebben uitgevaardigd, waarin 't Zionisme een revolutionnaire tegen Turkije gerichte beweging wordt genoemd, die uitgeroeid moet worden.

Volgens hetzelfde bericht zouden strenge maatregelen getroffen zijn om te bewerken, dat alle Joden op de ondernemingen T. onderdanen worden. Uit behoud, doch tegen hun wil, schikken velen zich hierin.

De Anglo-Palestinabank is gelikwideerd. Daar zij het steunpunt vormde van de financieele organisatie der Zionisten, is dit van te meer beteekenis, omdat het is geschied op voorwaarden, die op een insolvent verklaren moeten uitloopen, waardoor de ondergang der beleggers van kleine kapitalen zeker is. Beweerd wordt zelfs, dat de Arabieren worden aangezet de Joodsche boeren eigenmachtig uit hun eigendommen te verdrijven.

Tot nu toe houden de Duitschers den toestand nog in bedwang, mocht 't tot een nederlaag der T. komen, dan zal de D. invloed er te niet gaan, en in de dan te verwachten anarchie wacht den Joden vermoedelijk een bang lot.

Wie zich den toestand in een T. gebied na een mislukten krijgstocht van elders en vroeger voor den geest haalt, zal moeten erkennen, dat voor de uitgedrukte vrees alle reden bestaat; maar toch moet het verwondering baren, hier stemming tegen deze Zionisten te zien opwekken. Uit hun verleden zijn gegevens te putten, die hen zeker niet tot vrienden van Rusland zullen maken, door hunne belangen nu met die van de T. regeering te vereenzelvigen was voor de toekomst meer verknochtheid aan hun heerscher te verwachten, dan door hen te behandelen, zoolas Jabotinski ons doet gelooven dat in het voornemen ligt.

Een waardig leerling.

Een waardig leerling uit een mooie school heeft kapitein-luitenant t. z. von Mücke zich getoond. Wij hebben de Ayesha; de schoener waarmede de landingsdivisie van de beruchte „Emden" van de Kokoseilanden wist te ontkomen, uit het oog verloren nadat zij te Padang (S. W.k.) geapproviandeerd had. Waar zwierf de notendop? Was hij niet lang vergaan? Den 4en Februari heeft Wolff's Office het scheepje weer plots doen opduiken. Het is in de buurt van Hodeida aan de Z. W. kust van Arabië aangekomen, waar het door de T. troepen met vreugde is ontvangen. Het heeft de Fransche en Engelsche wachters moeten verschalken om door de straat van Perim te komen.

De lotgevallen van de bemanning van Zijner Majesteits schoener „Ayesha" zullen aan de avonturen van de „Emden" zeker een belangwekkend hoofdstuk toevoegen.

De laatste adem.

De opstand in Z. Afrika scheen een laatste bedrijf te vinden in de deelneming van de rebellen aan den oorlog tegen de Unie aan D. zijde. Maritz, de eerste der afvalligen, was met zijn commando op Duitsch gebied uitgeweken. Kemp was er, door een moeilijken marsch, ook in geslaagd de Z. W. Afrik. D. kolonie te bereiken. Zij vormden een Boerenmacht van ongeveer 1500 man. Aanvankelijk niet zonder succes opgetreden, leden zij onlangs een nederlaag bij Upington, niettegenstaande hun waarzegger het uur bepaald had waarop zij binnen die plaats zouden ontbijten. Kon deze tegenslag nadeelig werken, het was toch niet te verwachten, dat deze mannen, die zich niet hadden willen onderwerpen onder andere omstandigheden, nu plots geheel ontmoedigd zouden zijn. Toch is dit blijkbaar het geval. Kemp en Maritz hebben eerst onderhandelingen met de regeering geopend. Sedert is de eerste met zijn mannen in onderwerping gekomen en hebben velen van het commando van Maritz hetzelfde gedaan. Hij zelf is hiertoe nog niet overgegaan en wat kan hij hiervan ook verwachten ?Na het lot aan Fourie toegedacht is kans op genade voor Maritz, vreezen wij, vrijwel uitgesloten.

Wat aanleiding tot deze volslagen ontmoediging gegeven heeft, is niet precies bekend, maar de geuite onderstellingen heben, lijkt ons, genoeg grond van waarschijnlijkheid om daarin de verklaring te vinden. De Boeren zijn aan de zijde van Kemp en Maritz gebleven in de meening voor een vrij Zuid Afrika te strijden. Op D. gebied hebben zij den indruk gekregen, dat het echter gaat om een omzetting van Engelsche in Duitsche kolonie, en hiervoor voelen zij vermoedelijk niets. De tegenslag van Upington is dan de stoot geweest, die beslissen moest over 't uitbreken uit de D. kolonie of het opgeven van den strijd. Heeft de Boer eenmaal het geloof en gevoel voor een zaak verloren, dan houdt hij op soldaat te zijn en wil hij „huis toe" gaan. Aan D. zijde zijn de autoriteiten te Windhoek ook teleurgesteld geweest. De macht, die tot hun beschikking kwam, was slechts ongeveer een tiende van hetgeen zij zich hadden voorgesteld. De opvatting van dienst doen, strijden, overleg plegen, was een geheel andere dan in 't D. stelsel past. Zoo is er van weerszijden versmelten van verwachtingen geweest. De gespannen toestand is op scheiding en ontbinding uitgeloopen.

Dit verloop komt de politiek van Botha zeer ten goede. Bij zijn optreden tegen en in Duitsch Z. W. Afrika was de Boeren-vijand een volstrekt niet gering te achten factor, die nu uitgeschakeld is.

OOST- EN WEST-INDISCH LITERATUUR-OVERZICHT.

De Indische Gids.

De hoofdredacteur van de Ind. Gids. de heer E. A. A. van Heekeren, opent de Febr.-afl. van dat tijdschrift met een overzicht der belangrijkste gebeurtenissen in Oost- en West-Indië gedurende het jaar 1914. Het is — vooral ook met het oog op den grooten oorlog — over het algemeen geen opgewekt beeld, hetwelk de schrijver te aanschouwen geeft.

Dr. A. H. Berkhout artikelt over de boschproducten van den Indischen Archipel. Schrijver is van meening, dat het Boschwezen — voornamelijk in de Buitenbezittingen — een veel ruimer taak heeft na te streven dan het behoud van den uitvoer der boschproducten en moet trachten de productiviteit van den boschbodem te verhoogen, die thans per jaar en per H.A. ongetwijfeld nog geen 10 cent bedraagt.

De hond in het volksgeloof der Inlanders van den Indischen Archipel, is de titel van een uitvoerig artikel van Dr. J. P. Kleiweg de Zwaan, een dankbaar onderwerp, daar dit dier een belangrijke rol speelt niet alleen in het practisch leven, maar ook, en vooral, in het zieleleven van verschillende stammen.

De rubriek Varia bevat o.m.: De huidige economische toestand van Java. — De Regentenbond. — De Kokos- of Keeling-eilanden. — Vereeniging Kartinifonds. — De oorlog en de Islam. — Het visscherij-onderzoek in Ned.-Indië.

Overigens bevat deze afl. de gewone vaste rubrieken: Maandelijksche revue van brochures, enz. — Koloniale literatuur. — Wetenschap en industrie. — Maandelijksche bibliographie van Oost- en West-Indië, door W. C. M.

Door West-Indië.

Van de hand van Dr. C. J. Wijnaendts Francken verscheen bij H. D. Tjeenk Willink en Zoon te Haarlem ;„Door West-Indië. Antillen. — Panama. — Venezuela. — Britsch Guyana. — Suriname".

In dit geïllustreerd boekwerk is aan Suriname een aanzienlijke plaats ingeruimd, te meer, omdat, volgens schr., bij de meesten onzer landgenooten de onwetendheid omtrent die kolonie nog groot is. Dr. W. Fr. beschrijft achtereenvolgens: I. De geographie van Suriname. II. De boschnegers. II. De Indianen van Guyana. IV. Paramaribo en omstreken. V. Heden en toekomst van Suriname. VI. Geschiedenis, zending en kolonisatie. VII. Voormalige bloei en slavernij. Het negervraagstuk in West-Indië. Men ziet uit deze opgave dat het werk geenszins slechts een vluchtige reisbeschrijving inhoudt.

Het Nederlandsche Zeewezen.

In het 1 Februari-nr. van „Het Nederlandsche Zeewezen" schrijft „Sipuoni Ka" over een bezoek aan de kampongs Simanganjoe en Sinanganja op het eiland Noord-Pageh. Het artikel is mooi geïllustreerd en bevat hoofdzakelijk ethnographische mededeelingen over de bewoners der bezochte streek. Zooals men weet behoort Noord Pageh tot de Mentawei-eilanden op de Westkust van Sumatra; in de laatste jaren streven ons bestuur en de zending, niet zonder succes, naar het scheppen van geregelde toestanden en van beschaving aldaar.

Even wijzen we er op, dat de groep Noord- en Zuid-Pageh onlangs ethnographisch is beschreven door den heer J. F. K. Hansen (Bijdragen Taal-, Land- en Volkenkunde, dl. 70, 1914, bl. 112 en vgl.), welk opstel „Sipuoni Ka" blijkbaar niet kent, doch waarmede zijne mededeelingen merkwaardig overeenstemmen.

Indologenblad.

No. 6 van den loopenden jaargang van het orgaan der

Indologen-Vereeniging te Leiden, bevat eenige bijdragen waarop de aandacht wordt gevestigd.

In de eerste plaats een artikel over de positie van den candidaat-Ind. ambtenaar. De schr. zegt dat de tweeslachtigheid van de studie tot moeilijkheden aanleiding kan geven. Aan den eenen kant zijn de Indologen candidaat-ambtenaren, dragen als zoodanig een half ambtelijk karakter, aan den anderen kant zijn ze gewone studenten in de Indologische wetenschappen. Mogen ze in dezen tweeslachtigen toestand een eigen opinie hebben, somwijlen afwijkend met de meening der Regeering (bijv. in de interneeringskwestie der Indische Partij-leiders)? Deze vraag beantwoordt de schrijver bevestigend; het gouvernement zal z.i. meer hebben aan een ambtenaar, die zelfstandig zich een onafhankelijk oordeel kan vormen, dan aan een, die zich geen eigen meening durft denken en die den machthebber naar de oogen ziet. Het in te nemen standpunt moet zijn: nuchter, onafhankelijk en onzijdig.

Een beknopt, doch helder overzicht geeft D. F. P. van de lezing van Prof. Mr. C. van Vollenhoven in het Indisch Genootschap over „de ervaring, opgedaan met groote Indische reorganisaties."

Ook van de lezing van Dr. J. J. van Loghem over de pestbestrijding op Java, waarmede de lezers van het Kol. Weekblad reeds kennis hebben gemaakt, wordt een zakelijk uittreksel gegeven door v. d. R.

Verder vinden we in dit Nr. overgenomen de artikelen in de N. R. Ct. en de Telegraaf over de jongste onlusten op Borneo, en de bestrijding door „Neerlandia" van een in No. 4 van het Indologenblad verschenen beschouwing over „Een Indisch-Hollandsch".

Rottineesche spraakkunst.

Van de hand van Prof. Mr. Dr. J. C. G. Jonker is verschenen, een van regeeringswege uitgegeven „Rottineesche Spraakkunst". (Leiden, Boekhandel en Drukkerij E. J. Brill).

De geleerde samensteller heeft zich niet bepaald tot het geven van eene spraakkunst in den gewonen zin van het woord, maar zijn stof zoo uitvoerig behandeld dat zij een boekwerk is geworden van ruim 700 bladzijden druks, groot formaat en klein lettertype. Een kostelijke aanwinst voor de beoefenaars der Maleisch-Polynesische talen.

Berichten van de Utrechtsche Zendingsvereeniging.

In het Februari-nr. vindt men nadere bijzonderheden van een ooggetuige, den zendeling H. Lasschuit, over den thans bedwongen opstand der bevolking van Kau (Halmaheira).

Zendeling F. J. Jens te Mandoesir beschrijft het „eerste zendingsfeest op Biak (Nieuw-Guinea).

Verder bevat dit nr. o.m. een oproep van adspirant-kweekelingen voor de Zendingsschool, „geloovige jonge mannen, die wat aanleg, karakter, gezondheid en godsdienstig beginsel betreft, naar bevoegde getuigenis de verwachting vestigen, dat zij, na voltooide opleiding, uit volle overtuiging en met ongeveinsd geloof den Heer, in den arbeid der Zending zullen kunnen en willen dienen". De adspiranten moeten op zijn minst 17 jaren oud zijn en den leeftijd van 24 jaren niet te boven gaan. Aanmelding vóór 1 April a.s. bij Dr. A. M. Brouwer, Rector der Nederlandsche Zendingsschool, Rotterdam, Rechter Rottekade 63.

De Tropische Natuur.

Ons bereikte de 7e afl. van den 3en jaargang van het te Weltevreden verschijnende maandschrift „De Tropische Natuur". Uit den inhoud noteeren we de volgende interessante bijdragen.

Botanische verkenningen en tochten in het Wilis-gebergte, door J. A. Lörzing. — Een olifantenjacht in Lampong, door B. S. — Excursie in de omgeving van Batavia, door de V. S.

Een aardig stukje over de wijze waarop krabben door apen worden gevangen, nemen we uit deze afl. over. Het is van iemand die met het intieme leven der apen blijkbaar goed op de hoogte is.

In de buurt van Batavia zijn deze grappige dieren vooral in de bosschen niet zeldzaam. Wie eens een tocht maakt van den vuurtoren aan het havenhoofd bij Passer Ikan naar de kampong Fluit en met een prauw de kali invaart, welke door die kampong stroomt, ziet tientallen apen. In de mangrove-formatie daar, zijn de krabben ook niet zeldzaam.

Ze zitten in groote gaten van den grond, een gewoonte, die velen krabben eigen is. In de bermen der vischvijvers vindt men o.a. talrijke gaten van de Roepkrab (Gelasimus). De waarneming van het krabben-vangen door apen komt op het volgende neer. Vriend „Monjet" steekt zijn staart in een krabben-woning en maakt met dat lichaamsdeel eenige sarrende bewegingen, die den bewoner van het hol zijn phlegma doen verliezen. Spoedig grijpt de krab met zijn scharen den staartpunt stevig vast. Inderdaad is op het gezicht van den aap duidelijk te lezen, dat hij „beet" heeft. De gelaatsuitdrukking is echter zeer verschillend van die eens hengelaars, wanneer hij voor het eerst zijn dobbertje ziet onderduiken. 't Is duidelijk te zien dat „zijn eigen vleesch als lokaas gebruiken" een pijnlijke geschiedenis is. Edoch het doel is bijna bereikt. Voorzichtig wordt de staart met den zich daaraan vast bijtenden krab naar boven gehaald. Eindelijk verschijnt het schaaldier aan de oppervlakte. Thans is het oogenblik der wrake gekomen. De krab wordt gepakt en opgepeuzeld.

Bijdragen Taal-, Land- en Volkenkunde.

Van dit, door het Kon. Instituut voor de Taal-, Land- en Volkenkunde van Ned.-Indië uitgegeven tijdschrift, verscheen deel 70, afl. 2, bestaande uit één studie, getiteld: uit de geschiedenis der aanmuntingen ten behoeve Indië in 1802—1817. Bijdragen naar oorspronke-, door P. H. van der Kemp.

geen kans in een kort bestek een overzicht te van deze nieuwe doorwrochte archief-studie van den heer Van der Kemp; zelfs een opgave van de hoofdstukken waarin dit werk is verdeeld, zou te veel plaatsruimte innemen.

Agrarische wetgeving van Suriname.

Ter Algemeene Landsdrukkerij te 's-Gravenhage verscheen het „Rapport der Commissie, benoemd bij de resolutie van Zijne Excellentie den Minister van Koloniën dd. 19 Maart 1913, afd. B., no. 13, om te dienen van advies omtrent de door de Suriname-Commissie bepleite herziening van de Surinaamsche wetgeving betreffende het beheer der domeinen en de uitgifte van gronden en om c.q. de vereischte voorstellen in verband daarmede in te dienen."

De Ingenieur.

Het nr. van 6 Februari van „De Ingenieur" bevat een beschouwing van Dr. J. H. A. Haarman c.i. over „De algemeene voorschriften betreffende ijzeren bruggen en pijlers voor spoor- en tramwegen in Nederlandsch-Indië".

Indisch Militair Tijdschrift.

De Dec. afl. van dit tijdschrift houdt o.m. in: De geneeskundige dienst te velde, door H. L. Roelfsema. — Voederbriketten uit afvalproducten der rijstpelmolens, door H. J. van Griffen. — Lessen uit den tegenwoordigen oorlog, door C. v. R. — Oriënteering met behulp van hemellichamen, door J. M. van Gils. — Een paar opmerkingen naar aanleiding van den nieuw verschenen „Leidraad nachtelijke oefeningen", door K.

De Indische Mercuur.

Hoofdzakelijke inhoud van No. 5: Het Rubber-recueil, besproken door F. C. van Heurn en Prof. Dr. G. van Iterson Jr. — Bulletin van het Deli-Proefstation te Medan, door P. Hondius Jz. — De overlandreis van Nederland naar Italië, door A. W. A. Jacometti. — De voorziening in de houtbehoefte der theekultuur. — Kultuurberichten. — Kleine mededeelingen. — Enz.

Ingezonden.

Aan de Redactie-Commissie van het „Koloniaal Weekblad".

Pest en Vlooien.

De lezing van het in no. 6 (1915) van het „Kol. Weekblad" gegeven verslag eener voordracht over pestbestrijding op Java, onlangs door Dr. J. J. van Loghem te Leiden gehouden, doet bij mij weder sterk den twijfel opkomen, reeds voorlang bij mij gerezen, of men wel op den goeden weg is door aan te nemen, dat de verbreiding der builenpest op Java door eene vloo geschiedt, die de pestbacil van aan de pestziekte lijdende ratten op den mensch overbrengt.

Dr. van Loghem zou dan gezegd hebben, dat men hiertoe gekomen is langs den weg van het experiment, door namelijk vlooien te kweeken ten einde het overspringen van dit insect op den mensch te bewijzen, welke proeven gelukten, en dat hiermede dus bewezen was de infectie van den mensch door de vloo, met de rat als overbrenger. Deze laatste conclusie voldoet echter, mijns inziens, niet aan de strenge eischen der logica op wetenschappelijk gebied gevorderd, hoogstens zou toch op die wijze bewezen mogen worden geacht, dat vlooien eventueel als zoodanig kunnen optreden, maar daaruit volgt nog in geenen deele, dat die infectie steeds en uitsluitend door vlooien moet plaats vinden. En bovendien mag men vragen, waar is dat experiment geschied? Op Java? Of wellicht in Britsch-Indië of elders? Want indien toch dit laatste het geval ware, zou het zeker zeer onvoorzichtig zijn daarop maar door te redeneeren; wat voor Britsch-Indië geldt, behoeft niet noodzakelijk ook voor Java waar te zijn.

In Europa is overal waar dit niet door groote zindelijkheid wordt tegengegaan de, op den mensch levende vloo een zeer gewone parasiet. In de landen langs de Middellandsche Zee is dit vooral in sterke mate het geval; wellicht ook in Britsch-Indië. Maar in de 30 jaren, dat ik in Ned.-Indië leefde, herinner ik mij niet dat insect daar ooit te hebben waargenomen, en toch zou zijne eigenaardige hinderlijkheid zijne tegenwoordigheid spoedig verraden hebben. Wel heb ik een paar malen eene vloo aangetroffen, het was dan echter eene hondenvloo, toevallig op een menschelijk lichaam verdwaald: de volktaal in het gewoon laag Maleisch heeft dan ook voor dit insect geen eigen naam, maar noemt het koetoe andjing, d.i. hondenluis. De gewone menschenvloo komt dus wel op Java niet voor of is daar ten minste zeer zeldzaam; bij de zoo ruime verspreiding der pest kan alzoo aan haar bezwaarlijk worden gedacht. Parasitisch levende dieren zijn normaal gebonden aan het dier, waarop of waarin zij leven, niet dan ongaarne en bij toeval komen zij op andere dieren voor. Zoo komt ook in Europa de hondenvloo wel eens op menschen over en wil dan ook wel eens bij den mensch bloed zuigen; echter is dit uitzondering en tracht zulk een reiziger weder zoo spoedig mogelijk zijne eigene woonplaats en natuurlijk voedsel op te zoeken. Zou het met de rattenvloo op Java anders wezen? Ook in Nederland wordt eene speciale vloo op muizen en ratten gevonden, maar bij menschen wordt zij toch niet waargenomen. Dat de rattenvloo op Java gewoonlijk ook bij menschen zou voorkomen, is mij ook nooit gebleken. Dat er dus toevallig eens een pestbacillen dragende rattenvloo daar, even als boven van de hondenvlooien is gezegd, op menschen kan zijn gekomen en zoo de pestziekte op menschen heeft overgebracht, kan niet onmogelijk worden geacht, maar dat nu die rattenvlooien zoo ineens in grooten getale de gewoonte zouden hebben aangenomen op menschen over te gaan en zoo nu de groote verbreiding der pest zouden veroorzaken, dit moet ik zeer weinig waarschijnlijk achten.

Voorzeker, wil de uitbreiding der pest op Java met goed gevolg bestreden kunnen worden, dan is het volstrekt noodig in de eerste plaats haren verspreider te kennen. Maar ik geloof, dat die kennis thans nog wel wat te wenschen overlaat. Een zelfstandig wetenschappelijk onderzoek op Java wordt daartoe, naar ik meen, vereischt.

Men dient te weten of niet ook andere insecten in die verspreiding eene rol spelen. Wandluizen, in de inlandsche woningen uiterst gemeen, hoofdluizen, bij de inlanders weder zeer gewoon, komen daartoe in de eerste plaats in aanmerking. Muggen en wellicht ook vliegen mogen mede de opmerkzaamheid niet ontgaan. Door microscopisch-anatomisch onderzoek dient te worden vastgesteld of zulke insecten, in de woningen van pestleiders verzameld, ook pestbacillen in zich hebben opgenomen en die dus weder kunnen verbreiden. Een onderzoek, waartoe echter niet elk medicus of entomoloog zoo maar de bekwaamheid heeft, maar waartoe eene speciale wetenschappelijke voorbereiding wordt vereischt.

Zou het dan niet wenschelijk zijn hiertoe eens over te gaan? De ziekte neemt ontzettend toe en al de maatregelen, tot nog toe te harer bestrijding aangewend, kunnen nog op weinig succes bogen.

P.

Mededeelingen.

Van de Afd. 's-Gravenhage:

JAARLIJKSCHE ALGEMEENE VERGADERING, op *Vrijdag 26 Februari 1915*, 's namiddags 8 uur, in het gebouw Laan van Meerdervoort 187.

Punten van behandeling: 1. Jaarverslagen over 1914. — 2. Rekening en Verantwoording over 1914. — 3. Het vaststellen der begrooting voor 1915. — 4. Overlegging van het Proces Verbaal over het gehouden beheer van de Penningmeesteres. — 5. Verkiezing van 3 Bestuurs-

leden, wegens periodieke aftreding van Mevr. M. TEN BOSCH—BOSSCHER, Mej. M. M. G. MAARSCHALK, den Heer A. A. C. HARTING. — 6. Verkiezing van een afgevaardigde voor de Alg. Vergadering van het Hoofdbestuur. — Rondvraag.

De Secretaris,
J. A. SOETENS.

Van de Afd. Utrecht en Omstreken:

Vrijdag 7 Febr. trad voor de afd. Utr. en Omstr. als spreker op de heer A. de Braconier, uit Haarlem.

Na in groote lijnen een overzicht te hebben gegeven van de geschiedenis van Nederlandsch Indië en de door ons land gevolgde politiek sinds onze vestiging aldaar, behandelde spreker aan de hand van een groot aantal fraaie lichtbeelden, het stelsel van bestuur, dat er thans wordt toegepast. Spreker liet niet na er op te wijzen, hoezeer Indië als het ware wacht op duizenden flinke, ondernemende jonge lieden, om orde, welstand, beschaving en ontwikkeling te brengen in streken, waar soms nog de meest primitieve toestanden heerschen, ofschoon niet kan ontkend worden, dat reeds veel, zeer veel zelfs op menig gebied wordt gedaan.

De voordracht van Multatuli's „Toespraak tot de Hoofden van Lebak" en een deel van Aug. de Wits „Orpheus in de Dessa", waarmede de heer de Braconier een warme toejuiching ten deel viel, sloot dezen schoonen, leerrijken avond, die, behalve door leden der afdeeling met hunne verwanten en vrienden, ook werd bijgewoond door een vrij groot aantal militairen, daartoe uitgenoodigd door ons Bestuur.

J. J. LAGERS, Secretaris.

Van het Informatie-bureau:
(Heulstraat 17, Den Haag).

Leeraar voor het Middelbaar Technisch Onderwijs in Nederlandsch-Indië.

Voor het middelbaar technisch onderwijs in Nederlandsch-Indië wordt gevraagd een electro-technisch ingenieur of een werktuigkundig ingenieur met practische ervaring op electrotechnisch gebied.

Aan de uitzending is verbonden:

a. eene vergoeding voor uitrustingskosten ad ƒ 1000 (een duizend gulden);

b. overtocht als gouvernementspassagier der 1ste klasse, casu quo ook voor het wettig gezin;

c. eene voorloopige bezoldiging van ƒ 150 (honderd vijftig gulden) 's maands, ingaande met den dag van inscheping naar Nederlandsch-Indië, tot den dag waarop de activiteitsbezoldiging volgens de deswege bestaande bepalingen in Indië ingaat;

d. indien de uit te zenden leeraar gehuwd is, uitkeering van het bedrag van ééne maand aanvangsbezoldiging als tegemoetkoming in de door hem verschuldigde huwelijkscontributie aan het Weduwen- en weezenfonds voor burgerlijke ambtenaren in Nederlandsch-Indië.

De bezoldiging bedraagt ƒ 450 (vierhonderd vijftig gulden) 's maands, met eene tweejaarlijksche traktementsverhooging van ƒ 100 (honderd gulden) 's maands en vier driejaarlijksche traktementsverhoogingen van ƒ 75 (vijf en zeventig gulden) 's maands, zoodat zal worden bereikt een maximum traktement van ƒ 850 (achthonderd vijftig gulden) 's maands.

Bovendien wordt aan hen, die ten minste vier jaren na het verkrijgen van de noodige bevoegdheid, bij het openbaar of particulier middelbaar of hooger onderwijs in Nederland hebben doorgebracht (dan wel twee jaren bij het particulier middelbaar onderwijs in Indië) eene zoogenaamde ervaringstoelage van ƒ 100 (honderd gulden) 's maands bij eerste indiensttreding toegekend, welke toelage vervalt na twee jaren in actieven dienst in Indië, zijnde het tijdstip, waarop in gewone omstandigheden de eerste traktementsverhooging tot hetzelfde bedrag ingaat.

*Bedraagt de Nederlandsche diensttijd minder dan 4 jaren, dan wordt de ervaringstoelage toegekend zoodra de diensttijd bij het openbaar middelbaar onderwijs in Indië, vermeerderd met de helft van den Nederlandschen diensttijd, twee jaar bedraagt.

De uit te zenden leeraar, die in den loop der maand Juni 1915 in Indië zal moeten aankomen, zal zich bij notarieele akte moeten verbinden tot teruggave aan 's lands kas van de gelden, welke aan hem en te zijnen behoeve zullen zijn voldaan, zoo wegens vergoeding voor uitrustingskosten als wegens overtocht naar Nederlandsch-Indië, bijaldien hij binnen vijf jaren na zijne aankomst op Java, om andere redenen dan wel bewezen ziels- of lichaamsgebreken, buiten eigen toedoen ontstaan (ter beoordeeling van de Regeering), uit 's Gouvernements dienst wordt ontslagen of indien hij niet binnen den hem aan te wijzen tijd naar Indië vertrekt, dan wel de reis derwaarts moedwillig afbreekt.

Zij, die zich in genoemde betrekking aan 's lands dienst in Nederlandsch-Indie wenschen te verbinden, moeten zich, vóór 1 Maart 1915, bij een op zegel geschreven request tot het Departement van Koloniën wenden, onder overlegging van de vereischte stukken.

(Nederlandsche Staatscourant van
21 Januari 1915 No. 17).

Officieele Berichten.

Uit de Javasche Courant van 24 December 1914, No. 103.
Benoemingen, enz.

Civiel Departement.

Verleend: een jaar verlof aan den vervoerscontroleur Ch. W. Webb, 8 m. aan den onderwijzer J. H. Franz.

Ontslagen: op verzoek eervol de bouwkundige B. E. S. Brender à Brandis, de commies H. Th. van Hutten, de resident Fr. Ch. N. van der Moore, de pakhuismeester A. M. J. P. van Berkel.

Benoemd: tot adj. chef 4e afd. S. S. op Java J. Haremaker, tot buitengewoon voorzitter van den proatin te Kota-Agoeng Mr. P. N. van der Stok, tot houtvester O. H. Gobée, tot stationscommies J. F. Marcus en J. Havinga, tot adsp. ingenieur E. H. Smid, tot administrateur 2e kl. gouv. pandhuizen J. B. Dumont.

Gesteld: ter beschikking van den Directeur van Onderwijs en Eeredienst H. G. Smagge, J. J. Smit en C. J. J. Göttgens.

Geplaatst: te Batavia de commissaris van politie 1e kl. C. van Rossen, te Soerabaja S. Koster.

Benoemd: tot eersten onderwijzer te Bandoeng W. Molenaar, tot verpleegster bij het krankzinnigengesticht te Buitenzorg Mej. D. van der Horst, tot onderopzichter H. Barkey en Th. H. L. Aronds.

Militair Departement.

Ingedeeld bij het hoofdbureau van den generalen staf de bij dien staf overgeplaatste luitenant-kolonel der inf. E. K. H. Pluim Mentz.

Benoemd: tot 1en commies bij het Dep. der Marine J. A. Willemsz Geeroms.

Uit de Javasche Courant van 29 December 1914, No. 104.

Civiel Departement.

Verleend: 8 m. verlof aan den onderwijzer D. Dekker.

Ontslagen: op verzoek eervol de ass.-resident van Demak G. A. M. Meijer, de commissaris van politie G. Geertsema, de onderwijzeres Mej. G. Winterwerp, de bureauklerk Mej. G. W. L. Lapré.

Benoemd: tot hoofdinspecteur, chef van den dienst van het boschwezen A. Th. L. Salverda, tot leeraar in de Maleische taal te Batavia D. van Hinloopen Labberton, tot hoofdcommies te Semarang L. Burer, tot lid bij den landraad te Dobo F. J. C. Eijzendooren, tot commissaris van politie 2e kl. H. P. Smits, tot electrotechnisch ambtenaar G. A. Degens, tot vice-president van den Raad van Justitie te Soerabaja Mr. F. B. Simon van Leeuwen, tot adjunct-oudheidkundige Dr. F. D. K. Bosch, tot teekenaar P. A. G. Scheltes en W. E. Haecou.

Gesteld: ter beschikking van den voorzitter van den landraad te Bandoeng Mr. J. N. Haak, van den Directeur van Justitie Mr. N. C. Kist.

Benoemd: tot onderwijzer te Karanganjar F. A. F. W. Körnmanne, te Batavia J. van Rosendaal, te Soerabaja J. C. A. F. M. den Daas, tot onderwijzeres te Bandoeng Mej. C. W. van der Veen, te Soerabaja Mej. S. de Vijs, te Pasoeroean Mej. P. Blok, te Semarang Mej. A. B. Brinks, tot onderwijzer te Batavia Th. van Kun, tot onderwijzeres te Soerakarta Mej. C. Ch. Franken.

Militair Departement.

Overgeplaatst: naar Batavia de off. van gezondh. Mas Asmaoen, naar Soerakarta P. Cool, naar Padang Sidempoean A. L. Messchaert, naar Salatiga A. H. Garres, naar Malang F. M. O. Christenzen, naar Padang P. L. van Andel, naar Djokajkarta P. B. van Steenis, naar Pontianak de militair apotheker J. G. Geiger, naar Magelang de id. M. P. Augustijn.

Verleend: 8 m. verlof aan den inspecteur van de scheepvaart C. H. de Goeje.

Vereeniging OOST en WEST.
Afdeeling 'S-GRAVENHAGE.

Aan het Bureau **Laan van Meerdervoort 187,** zijn van **10—12** en van **2—4** uur inlichtingen te bekomen omtrent de volgende personen die werk zoeken voor:

Muziek- en Zanglessen.	Schrijf-, Kopiëer- en Vertaalwerk.
Teeken- en Schilderlessen.	Lessen in Machineschrijven en Stenografie.
Lessen in moderne talen.	Ademgymnastiek en hygiënisch spreken.
Fransche-, Duitsche- en Italiaansche Conversatielessen.	Lessen aan spraakgebrekkigen.
Opleiding admissie examen H. B. S. en Gymnasium.	Dame als Hoofd — of hulp in de huishouding.
Handwerklessen.	Dame als Lectrische of Dame van gezelschap.
Paedagogische adviezen.	Kinderjuffrouw in Indië.

Deze inlichtingen zijn ook te verkrijgen op schriftelijke aanvraag bij den Secretaris der Commissie voor hulp aan werkzoekenden, den heer J. A. SOETENS, **Frederik Hendriklaan 155.**

Aan bovengenoemd adres zijn ook inlichtingen te bekomen omtrent Families die zich belasten met de opvoeding van kinderen, omtrent hotels, pensions, inrichting, medische hulp, onderwijs enz.

☞ Indische Dienstboden kunnen zich aangeven in **Laan van Meerdervoort 187** voor eene verandering van dienst, of een dienst bij eén naar Indië terugkeerende familie; hetzij schriftelijk of mondeling; voor eene voorloopige opname tot het tijdstip van weder in dienst treden bestaat geen gelegenheid.

OPGAVE van Leden der Vereeniging „Oost en West", die zich beschikbaar stellen voor het geven van privaatlessen in Indische talen.

A. H. J. G. WALBEEHM, van Lumeystr. 100,	's-Gravenhage,	Javaansch, Maleisch.
Mr. E. RIJKE, Witte Singel 46,	Leiden	Javaansch, Maleisch, Madoereesch.
C. LEKKERKERKER, Insp. Inl. Onderw. Witte Singel 92,	„	Maleisch, Javaansch, Madoereesch, Land- en Volkenkunde van Ned.-Indië.
H. Th. KAL, Laan van Meerdervoort 239	's-Gravenhage,	Javaansch, Madoereesch.
S. TAGOR, Inl. Veearts, Nachtegaalstraat 10,	Utrecht,	Maleisch. Soendaneesch. Battaksch.

LEDEN, die in deze opgave opgenomen wenschen te worden, kunnen zich opgeven aan den Secretaris der Vereeniging, Heulstraat 17, 's-Gravenhage.

*** Bij het INFORMATIE-BUREAU van de Vereeniging „*Oost en West*", Heulstraat 17, Den Haag, zijn de navolgende werkjes verkrijgbaar:

a. **Een Boekje over onze Oost voor hen, die er niet geweest zijn.**
door J. H. en H. B.

Prijs: 1 exemplaar **f 0.10.** 50 ex. **f 2.80.**

Voor Departementen en Leden der „Maatschappij tot Nut van het Algemeen" **f 2.20** per 50 ex., plus 25 cent voor frankeerkosten.

b. Onze Oost II. **Iets over den Inlander en zijn Zieleleven.**
door T. J. BEZEMER.

Prijs: 1 exemplaar **5 cent.** 50 ex. **f 2.—**;

voor Departementen en Leden der „Maatschappij tot Nut van het Algemeen" **f 1.55** per 50 ex., plus 25 cent voor frankeerkosten.

*** Bij het INFORMATIE-BUREAU van de Vereeniging „Oost en West", Heulstraat 17, de Firma MARTINUS NIJHOFF, Lange Voorhout 9, Den Haag, en andere Boekhandelaren zijn verkrijgbaar:

a. Onze West:

De Kolonie Suriname, door Reman Irüs;

II. **De Kolonie Curaçao,** door M. Victor Zwijsen, Oud-Rector van het Colegio „Santo Tomás" te Curaçao.

Prijs per exemplaar **f 0.25** en f 0.03 frankeerkosten

b. Staats- en partic. betrekkingen in onze Overzeesche Bezittingen; Werkkring en Vooruitzichten.

No. I. **De Bestuursambtenaren in Nederlandsch-Indië.** Prijs: **f 0.25** per exemplaar en f 0.02 frankeerkosten.

No. II. **De Geëmployeerde bij de Javasuiker-Industrie.** Prijs: **f 0.20** per exemplaar en f 0.02 frankeerkosten.

No. III. **De Rechterlijke Ambtenaar in Nederlandsch-Indië.** Prijs: **f 0.15** per exemplaar en f 0.01 frankeerkosten.

No. IV. **De Ingenieur in Nederlandsch-Indië.** Prijs: **f 0.40** per exemplaar en f 0.03 frankeerkosten.

No. V. **De Ambtenaar bij het Boschwezen in Nederlandsch-Indië.** Prijs: **f 0.20** per exemplaar en f 0.02 frankeerkosten.

No. VI. **De Ambtenaar bij het Onderwijs in Nederlandsch-Indië.** Prijs: **f 0.25** per exemplaar en f 0.03 frankeerkosten.

No. VII. **De Vooruitzichten van den Nederlandschen arts in Nederlandsch-Indië.** Prijs: **f 0.25** per exemplaar en f 0.03 frankeerkosten.

No. VIII. **De Ambtenaar bij den dienst der in- en uitvoerrechten en accijnzen in N.-Indië.** Prijs: **f 0.20** per exemplaar en f 0.02 frankeerkosten.

No. IX. **De Ambtenaar bij de Gouvernements-Marine in Nederlandsch-Indië.** Prijs: **f 0.20** per exemplaar en f 0.02 frankeerkosten.